

ΑΠΟΨΗ

Εφesusασμός και αβελτηρία παγίδες προς αποφυγήν

Του Γίκια Καρδούβελι

Πρόεδρος του Δ.Σ. της Εθνικής Τράπεζας της ΕΕΤ και Ομότιμος Καθηγητής Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Πελοπόου

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ οικονομία κατάφερε και ξεπέρασε σειρά διαδικοικών κρίσεων, τη διεθνή κρίση 2007-2009, την επακόλουθη ελληνική κρίση 2009-2017, την πανδημία του 2020-21 και, στη συνέχεια, τη γεωστρατηγική ένταση στην περιοχή μας. Η απώλεια στο βιοτικό επίπεδο ήταν μεγάλη, αλλά σήμερα αναπτύσσεται με ρυθμό υπερδιπλάσιο του μέσου όρου της Ευρωζώνης. Μεγάλη ώθηση στις επενδύσεις δίνουν τα ευρωπαϊκά κονδύλια του Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), των οποίων η ορθή απορρόφηση / αξιοποίηση αποτελεί προτεραιότητα. Με τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας για το 2024-2025 ιδιαίτερως ευοίωνες, θα ήταν μεγάλη παγίδα να θεωρηθεί η θετική πορεία της οικονομίας και για τα επόμενα χρόνια δεδομένη ή αυτονόητη και να υπάρξει εφesusασμός. Οφελούμε να μην επικεντρωνόμαστε μόνο στα βραχυπρόθεσμα ζητήματα και να μην αγνοούμε ή υποβαθμίζουμε μακροπρόθεσμα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, όπως η εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους και το δημογραφικό. Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας, μετά από περίπου 13 χρόνια, είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας που ενισκεί τη δυναμική της οικονομίας. Η εμπιστοσύνη των αγορών και η γενικότερη αξιοπιστία της άσκησης οικονομικής πολιτικής είναι ιδιαίτερα κρίσιμοι παράγοντες για τη διατηρησιμότητα της δυναμικής της οικονομίας. Αν πληγούν από ασταχείες ή κακούς χειρισμούς, θα είναι δύσκολο να ανακτηθούν. Ιδιαίτερα κρίσιμης σημασίας είναι η διατήρηση σημαντικών πρωτογενών πλεονασμάτων, τα οποία, σε συνδυασμό με τους θετικούς ρυθμούς μεγέθυνσης, θα επιτρέψουν την ταχεία μείωση του δημοσίου χρέους και του κόστους εξυπηρέτησής του μεσοπρόθεσμα. Μείζονος σημασίας είναι, επίσης, και η ενίσχυση των επενδύσεων σε δραστηριότητες και τομείς υψηλής παραγωγικότητας, που να εσπάζουν σε προϊόντα και υπηρεσίες με ισχυρή διεθνή ανταγωνιστικότητα και να αυξάνουν την εξωστρέφεια και το αποτύπωμα της ελληνικής οικονομίας. Διατηρήσιμη άνοδος του βιοτικού επιπέδου επιτυγχάνεται με βελτίωση της παραγωγικότητας της οικονομίας, η οποία με τη σειρά της προϋποθέτει την υλοποίηση ταλμηρών και εμπροσθοβαρών διορθωτικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της χώρας ως επενδυτικού προορισμού, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της παραγωγής, την εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας και τον μετασχηματισμό του παραγωγικού της μοντέλου. Η προσέλκυση των Ελλήνων που έφυγαν ώστε να επιστρέψουν πίσω στη χώρα (brain gain) γίνεται, έτσι, εφικτή. Σε αυτό το περιβάλλον, οι ελληνικές τράπεζες αλλάζουν σελίδα, αφού έχουν σχεδόν ολοκληρώσει το στάδιο εκκαθάρισης των ισολογισμών τους από τα μη εξυπηρετούμενα ανοήματα τους (NPEs). Στρέφονται προς την πραγματική οικονομία, τη σύλληξη της οικονομικής ανάπτυξης και την αύξηση της πιστωτικής επέκτασης. Ο ρόλος τους, επίσης, στην απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης είναι καθοριστικός. Οι τράπεζες έχουν υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια και άφθονη ρευστότητα. Είναι ισχυρές. Δυναμικές, όμως, τα κεφάλαια των καταθετών τους και γι' αυτό είναι προσεκτικές. Η δεξαμενή των υγιών υποψηφίων δανειοληπτών, σε ένα περιβάλλον σχετικά υψηλών επιτοκίων, είναι πεπερασμένη. Όμως, η καθαρή πιστωτική επέκταση το επόμενο διάστημα ενισκείται από σειρά θετικών παραγόντων, όπως η ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη, οι χρηματοδοτήσεις από το ΤΑΑ (RRF), η επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης, η ισχυρή δυναμική της αγοράς των ακινήτων, καθώς και επιδοτούμενα προγράμματα.